

ФЕНОМЕН ПІДЛІТКОВОЇ ЗАКОХАНОСТІ І КОХАННЯ

Профатілова М.В.,

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка

Актуальність теми. Закоханість, любов та кохання існують з нами протягом усього життя. Існують багато їх різновидів. Не дивлячись на активне роз'яснення підліткової закоханості та кохання ця проблема залишається актуальною.

Мета дослідження - визначити феномен підліткової закоханості та кохання.

Об'єктом дослідження є феномен підліткової закоханості та кохання.

Предмет дослідження – специфіка підліткової закоханості і кохання.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури; анкетування; психо-діагностичні методики; аналіз та синтез отриманої інформації.

Тему кохання та закоханості досліджували Талліс Ф., Сененко С., Майерс Д., Кон І.С., Титаренко Т.М., Щербатих Ю. та ін

У психології робилися неодноразові спроби дослідження внутрішньої структури любові в цілому і зв'язки окремих її компонентів з різними характеристиками особи. За визначенням психологів любов - це не тільки відчуття, але і здатність любити іншу людину, а також можливість бути коханим. Вона вимагає зусилля і старання, кінцеву мету додатку яких можна виразити одним словом - самоудосконалення, тобто підняття себе до висот гідності любові, до здатності дарувати її іншим. Любов - це також мистецтво, якому треба вчитися і в якому необхідно постійно удосконалюватися [2].

Попри те, що любовні переживання найчастіше є болючим досвідом, більшість з нас прагне кохання, шукає і кличе, бо тільки воно здатне приносити нам особливу радість та насолоду. Біохіміки вже виявили «формулу кохання» — сполуку, концентрація якої в організмі різко зростає, коли ми закохуємося. Вона називається фенілетиламін і належить до групи амфетамінів. До речі, ця ж речовина виділяється під впливом «гормонів страху», таких як адреналін, і одна з її функцій — загострювати наші органи відчуттів.

Ще одним біохімічним супутником кохання є окситоцин, або «гормон симпатії». Ця речовина виділяється в організмі жінки під час пологів і відіграє важливу роль у налагодженні процесу лактації. Відчуття гострого задоволення, схожого на оргазм, тепла та релаксації в усьому тілі, що його переживають багато матерів, які годують груддю, пов'язане з викидом окситоцину в кров. Підвищення концентрації окситоцину відзначається і в чоловіків, які люблять свою партнерку та дітей. Окситоцин слабо впливає на сексуальне бажання, однак його рівень помітно зростає з розвитком

близькості та довірливості в любовних стосунках. Поцілунки, обійми й інші прояви інтимності стимулюють вироблення окситоцину у партнерів обох статей, а кожен пережитий оргазм відіграє роль потужного окситоцинового вибуху. Концентрація окситоцину в жінок, як правило, у кілька разів вища, ніж у чоловіків. Особливо він високий у закоханих жінок у найбільш «продуктивному», з погляду дітородіння, віці (від 20 до 30 років). Цим можна пояснити, бодай частково, чому жінки частіше й глибше потрапляють у так звану любовну залежність, навіть якщо, за всіма розумними мірками, обранці їм зовсім не підходять, а життя з ними болісне й спустошливе [1].

На думку психологів тривала і здорова любов — це зв'язок особистостей, а не тіл. Він будується на взаєморозумінні, яке виникає з часом завдяки спілкуванню, довірі і ясності у стосунках. У здоровому коханні сексуальна близькість виростає з близькості душевної, тоді як у кращих випадках кохання-хвороби відбувається зворотний процес — якщо відбувається взагалі. У тих, хто «поставив» на надійну симпатію, відмовившись від безнадійного безумства, іменованого коханням-пристрастю, є шанси на щастя, свободу і насолоду перевагами кохання-інтимності — тихим, але цілком відчутним і дорогоцінним почуттям [1].

Існує декілька видів любові. Клайд Хендрік розрізняє 6 стилів, або «кольорів», любові: *Ерос* - пристрасна, виняткова любов-захоплення, прагнуча до повного фізичного володіння; *Людус*- гедоністична любов-гра, що припускає менш відповідальне відношення до партнера допускаючи можливість зради; *Сторге* - спокійна, тепла і надійна любов-дружба; *Прагма* - виникає з суміші *Людуса* і *Сторге*, що розсудлива, така, що легко піддається свідомому контролю, - любов за розрахунком; *Манія* - це суміш пристрастності і ревності, що зростає із сплаву *Ероса* і *Людуса*, ірраціональна любов-одержимість, для якої типові невпевненість і залежність від об'єкту потягу; *Агапе* - безкорислива любов-самовіддача, жертвна любов, синтез *Ероса* і *Сторге* [2].

Щоб виявити ставлення підлітків до закоханості та кохання нами були проведені анкетування та методика «Незакінчені речення», на базі Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів м. Суми, Сумської області, серед учнів 10-х та 11-х класів.

Школярам було запропоновано анкету з 5 питань, для оцінки ставлення підлітків до закоханості та кохання. Загалом було опитано 60 учнів 10 та 11 класів та порівняно результати.

Першим нас цікавило питання «Чи закохувались Ви?». Відповідей «так» у 10 кл. було більше— 89%, «ні» зазначило 51%. У 11 кл. у порівнянні з 10 кл. показники були протилежні. Потрібно було виявити різницю між коханням та закоханістю — виникли проблеми. Велика кількість учнів (51%) з кожного класу взагалі не відповіли на питання, або відповіли «не знаю».

Підлітки важко виявляють різницю між цими категоріями, або ж взагалі ніколи не замислювались.

На наступне питання «чи згодні Ви прожити життя, не пізнавши кохання?». Учні 10-го класу не хотіли б прожити життя не пізнавши кохання. А учні 11-го класу (10%) хотіли б не пізнати кохання.

Сенко С. зазначала, що кохання проходить 3 етапи: платонічне замилювання, романтика, квіти, музика; пристрась; довіра, прив'язаність, спорідненість душ [1]. Ми вирішили включити це питання до анкети, щоб підлітки визначили послідовність на їх розсуд. Правильний варіант відповіді дали 34% - 10 кл. та 13% - 11 кл. 6% дітей 11 кл. взагалі не відповіли на це запитання.

На питання «чи буває вічне кохання?» хлопці та дівчата відповідали «так» або «ні». Ми виявили, що за відповідями учнів 11 кл. мають більш негативне ставлення до вічного кохання.

Методика незакінчених речень була запропонована тим самим учням що й анкетування. Вона має певні шкали: відношення у сім'ї, відношення до протилежної статі, життєві перспективи, особистісні якості.

Нас, більш за все, цікавила шкала «відношення до протилежної статі». На всі запитання відповіли 72% учнів з кожного класу.

«Коли я бачу дівчину з хлопцем...» варіанти відповіді були різними. Одні, хочуть собі хлопця, другі, нічого не відчувають коли бачать цю картину, треті - заздять їхньому щастю.

Поруч з собою, велика частина опитаних, хотіла б бачити чужого хлопця (дівчину) або просто чужу і розуміючу їх «другу половинку». Дівчатам подобаються юнаки, а хлопцям дівчата – виховані. У цьому реченні відповіді були зазначені відповідно порівну.

Практичне значення одержаних результатів. Результати проведеного анкетування виявили певні труднощі у розумінні підлітків феномену закоханості і кохання. Отримані дані можуть бути використані шкільними психологами, соціальними педагогами при проведенні бесід, тренінгових занять з теми побудови сім'ї, сімейних відносин, кохання в житті підлітків і молоді.

Напрямок подальших досліджень. Різноманітний і поглиблений аналіз проблеми кохання і закоханості серед підлітків і молоді. Розгляд різних аспектів любові і кохання серед вітчизняної молоді. Дослідження вікового компаративізму ставлення людей до феномену кохання і любові.

Використана література:

1. Сененко С. Хвороба на ім'я кохання // Дзеркало тижня. – 2005. - №19. – С. 23.
2. Щербатых Ю.В. Психология любви и секса. Популярная энциклопедия. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 654 с.